

WOJEWODA POMORSKI

FB-III-431.52.2013.AL

Gdańsk, dnia 20 sierpnia 2013 r.

Pani
Magdalena Kołodziejczak
Wójt Gminy
Pruszcz Gdański

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę finansową w **Gminie Pruszcz Gdański** z siedzibą władz w Pruszczu Gdańskim przy ul. Wojska Polskiego 30 oraz jej jednostkach organizacyjnych, w terminie od 3 do 14 czerwca 2013 r., przeprowadziła Agata Lendzion inspektor wojewódzki w Wydziale Finansów i Budżetu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, na podstawie pisemnego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr 58/2013 z dnia 24 maja 2013 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Pomorskiego przez Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Tematem kontroli była realizacja dochodów budżetu państwa oraz prawidłowość wydatkowania i rozliczenia dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w 2012 r. w wybranych rozdziałach i paragrafach.

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r. nr 185, poz. 1092), kontrolę przeprowadzono pod względem legalności i rzetelności, w oparciu o dokumentację źródłową stanowiącą podstawę do dokonywania wydatków, ewidencją księgową, wyciągi bankowe, raporty kasowe, umowy i porozumienia zawarte z Wojewodą Pomorskim, sprawozdania budżetowe i rzeczowo-finansowe oraz dokumentację dotyczącą realizacji dochodów budżetowych.

Działalność Jednostek w zakresie realizacji zadań będących przedmiotem kontroli **oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.**

Formułując powyższą ocenę uwzględniono następujące ustalenia kontroli:

Realizacja dochodów budżetu państwa z tytułu zwrotu przez dłużników alimentacyjnych wypłaconych świadczeń alimentacyjnych (rozdział 85212)

Na podstawie danych wykazanych przez Gminę Pruszcz Gdański w rocznym sprawozdaniu Rb-27 ZZ z wykonania planu dochodów w 2012 r. ustalono, że należności z tytułu zwrotu przez dłużników alimentacyjnych wypłaconych świadczeń wyniosły łącznie 4.030.602,72 zł, natomiast dochody wykonane i przekazane do budżetu - 56.186,15 zł. (po potrąceniu kwot dochodów należnych gminie wierzyciela i dłużnika). Plan i wykonanie dochodów w poszczególnych paragrafach przedstawiono w poniższym zestawieniu tabelarycznym:

Tabela nr 1

§	Plan	Należności	Dochody Wykonane ogółem	Dochody potrącone przez UG Pruszcz Gd.	Dochody przekazane	Należności pozostałe do zapłaty		
						Ogółem	Zaległości	Nadpłaty
0970	32.520	987.194,52	9.867,31	4.933,65	4.933,66	977.327,21	977.327,21	0
0980	0	2.473.370,32	68.784,85	27.513,94	41.270,91	2.404.585,47	2.404.585,47	0
0920	0	570.037,88	9.981,58	0,00	9.981,58	560.056,30	560.056,30	0
Razem:	32.520	4.030.602,72	88.633,74	32.447,59	56.186,15	3.941.968,98	3.941.968,98	0

Na pytanie wyjaśniające przyczyny niskiego poziomu windykacji należności (2,2% przypisanych należności), Wójt Gminy Pani Magdalena Kołodziejczak odpowiedziała: „na niski poziom windykacji ma wpływ wiele czynników niezależnych od poczyną tu. GOPS. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na fakt, iż w większości dłużnicy alimentacyjni stanowią grupę osób biernych zawodowo, nie mających odpowiednich kwalifikacji zawodowych, które umożliwiłyby im podjęcie zatrudnienia, często korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej, mających ustalony stopień niepełnosprawności spowodowany złym stanem zdrowia – najczęściej wskutek uzależnienia od alkoholu. Dużym problemem, który również ma znaczący wpływ na niską ściągalność należności z tytułu wpłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest brak majątku dłużników. Często osoba zobowiązana do alimentów i uchylająca się od ich płacenia przepisuje majątek na bliskich. Na ogół dłużnicy alimentacyjni pracują nielegalnie.

(...). Na marginesie pragnę zaznaczyć, że naszym zdaniem niespójność przepisów prawnych wręcz chroni dłużników, którzy wykorzystują każdą lukę w przepisach, żeby uniknąć konsekwencji nie płacenia alimentów (na przykład: wpłacanie do komornika na poczet zaległych alimentów 10 zł lub 20 zł miesięcznie).

Reasumując powyższe – tut. GOPS pomimo podejmowania szeregu działań nie jest w stanie realnie wpłynąć na poziom windykacji należności od dłużników alimentacyjnych, które niejednokrotnie ciągną się latami”.

Ponadto, Pani Magdalena Kołodziejczak poinformowała, że „w 2012 r. nie dokonano umorzeń należności od dłużników alimentacyjnych”.

W trakcie kontroli ustalono, że w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej (GOPS) w 2012 r. w 2. przypadkach dokonano wygaszenia należności, w związku ze zgonem dłużników, na kwotę łączną 50.257,50 zł”

Analizie poddano zgodność ewidencji księgowej ze sprawozdawczością budżetową, terminowość odprowadzania dochodów oraz prawidłowość prowadzonych postępowań egzekucyjnych w stosunku do dłużników alimentacyjnych.

Stwierdzono zgodność danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 ZZ z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego, z ewidencją księgową następujących kont: w GOPS o nr 139, 221 i 240 – w zakresie należności, dochodów wykonanych i należności pozostałych do zapłaty oraz w UG o nr 224 - w zakresie dochodów wykonanych i przekazanych.

Ustalono, że w **GOPS ewidencję analityczną do konta 221 - należności z tytułu dochodów budżetowych prowadzono wg. dłużników oraz rozdziałów, ale bez podziału na paragrafy obowiązującej klasyfikacji budżetowej.** Powyżej opisany sposób prowadzenia przedmiotowej ewidencji był niezgodny z opisem konta 221 określonym w zał. nr 3 do rozporządzenia Ministra finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont (...) oraz zapisem § 14 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, gdzie wskazano, że szczegółową ewidencję dochodów budżetowych należy prowadzić wg. dłużników, rozdziałów określających rodzaj działalności (wg. budżetów) oraz wg. paragrafów (podziałek) klasyfikacji budżetowej.

Ustalono, że GOPS przekazywał zrealizowane dochody do Gminy, a Gmina na odpowiedni rachunek dochodów budżetu państwa prowadzony przez Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku, z zachowaniem terminów, o których mowa w art. 255 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Badaniu poddano dochody całego roku zaewidencjonowane na kontach 139 § 0920 i 0980 oraz 224-2-1 (60% PUW) i 224-2-2 (odsetki PUW).

Należności z tytułu dochodów były przypisywane na koniec każdego kwartału w wysokości kwot wypłaconych świadczeń alimentacyjnych za dany okres.

Należności z tytułu odsetek ujmowano w ewidencji księgowej kwartalnie.

Zrealizowane dochody w podziale na dochody gminy wierzyciela i dłużnika ewidencjonowano w Organie.

Szczegółowej kontroli poddano dokumentację dotyczącą 10. dłużników alimentacyjnych, których łączna kwota należności wg. rejestru dłużników GOPS i stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiła 326.376,49 zł. Na tej podstawie stwierdzono, że:

1. wobec dłużników podejmowane były działania, o których mowa w art. 3 ust 5, art. 4 ust.1 oraz art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
2. do biura informacji gospodarczej przekazywane były informacje, o których mowa w art. 8a w/w ustawy;
3. **w 5. przypadkach do dnia zakończenia kontroli, tj. 14 czerwca 2013 r. nie wydano decyzji administracyjnych** w sprawie zwrotu przez dłużników wypłaconych świadczeń

na kwotę łączną 24.800 zł za okres świadczeniowy 2011/2012, czym naruszono zapisy art. 27 ust. 2 w/w ustawy;

4. w 5. przypadkach decyzje administracyjne w sprawie zwrotu przez dłużników wypłaconych świadczeń dotyczące n/w okresów świadczeniowych (2008/2009, 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012) wydano ze znacznym opóźnieniem, tj. po upływie od 7 do 9 miesięcy od zakończenia poszczególnych okresów świadczeniowych, **kwota łączna należności 183.658,54 zł;**
5. w 4. przypadkach nie prowadzono windykacji należności na podstawie decyzji obejmujących okresy zasiłkowe: 2008-2009, 2009-2010, 2010/2011 i 2011/2012 poprzez wystawianie tytułów wykonawczych, **na kwotę łączną 176.218,44 zł.**

Z uwagi na poczynione ustalenia Kontrolująca poprosiła o informacje dotyczące ogólnej liczby dłużników, dłużników wobec których nie wydano decyzji, kwot należności, jakich brak tych decyzji dotyczył oraz podejmowanych czynności windykacyjnych, w szczególności dotyczących okresu zasiłkowego 2011-2012.

W wyniku otrzymanych informacji ustalono, że:

- wg. stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. ogólna liczba dłużników wynosiła 170. osób, w tym za okres świadczeniowy 2011-2012 dłużników było 125., w tym:
- wobec 63. osób decyzje wydano po upływie od 7 do 8 miesięcy od zakończenia okresu świadczeniowego (na kwotę 391.309,36 zł), zaś **nie wydano decyzji dla 62. dłużników (kwota należności 320.107,43 zł).**

Z wyjaśnienia złożonego przez Inspektora GOPS Panią Dorotę Wardzińską-Rajnik wynikało, że GOPS nie wydał decyzji w sprawie zwrotu przez dłużników wypłaconych świadczeń za okres świadczeniowy 2011/2012:

- wobec 12 dłużników, dla których nie udało się ustalić miejsca pobytu (kwota 94.250 zł),
- wobec 5 dłużników – obcokrajowców (kwota 22.400 zł.),
- w 2. przypadkach z uwagi na zgon dłużników (kwota 9.630 zł),
- w 4. przypadkach z powodu całkowitej spłaty zadłużenia dłużników (kwota 11.250 zł),
- w 1. przypadku z uwagi na odwołanie wierzycielki do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Gdańsku od decyzji uchylającej decyzję przyznającą prawo do świadczeń z funduszu (kwota 8.000 zł),

W pozostałych 38. przypadkach wszczęto postępowania administracyjne poprzez wysłanie do dłużników zawiadomień w sprawie zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń.

Ponadto ustalono, że w zakresie należności za lata 2008-2011 część decyzji również nie było wydanych. W pozostałych przypadkach decyzje wydano po upływie od 4. do 29. miesięcy od zakończenia okresów świadczeniowych. Wobec dłużników, w stosunku do których wydano decyzje, bądź nie prowadzono dalszych działań windykacyjnych, tj. nie wystawiano tytułów wykonawczych i nie kierowano ich do Urzędów Skarbowych, bądź też tytuły wykonawcze skierowano do Urzędów Skarbowych po upływie od 1 do 3 lat od wydania decyzji.

W związku z powyższymi ustaleniami Kierownik GOPS Pani Elżbieta Dymek wyjaśniła m. innymi:

"(...) Decyzje (...) wystawiane są po zakończeniu okresu świadczeniowego, opóźnienia wynikają z problemów z ustaleniem miejsca zamieszkania dłużnika (...). Tytuły wykonawcze w sprawach dłużników alimentacyjnych są wyjątkowo niechętnie przyjmowane przez Urzędy Skarbowe, a postępowanie egzekucyjne prowadzone przez urząd skarbowy jest procesem długotrwałym i nie przynosi pożądaných efektów. Ponadto jak wynikało ze złożonych wyjaśnień przyczyną zaistniałej sytuacji było „duże obciążenie całym szeregiem obowiązków pracowników działu FA oraz (...) brak przepisu pozwalającego na odstąpienie od kierowania tytułu egzekucyjnego w najbardziej oczywistych przypadkach (...) Pomimo powyższych utrudnień, pracownicy odpowiedzialni za FA zostali pouczeni o konieczności priorytetowego potraktowania wszelkich czynności zmierzających do egzekwowania należności od dłużników alimentacyjnych".

Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji celowych

Na realizację zadań objętych kontrolą Gmina otrzymała dotacje w łącznej wysokości 667.888zł, które wydatkowała w kwocie 664.716,63 zł, tj. w 99,5%. Niewykorzystane środki finansowe w łącznej wysokości 3.171,37 zł zwrócono na rachunek Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, w terminach wynikających z obowiązujących przepisów. Najwyższy zwrot dotyczył dotacji na wyprawkę szkolną (3.152 zł). Jak wyjaśniła Wójt Gminy Pani Magdalena Kołodziejczak „(...) główną przyczyną niewykorzystania dotacji było zbyt niskie kryterium dochodowe rodziny. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. podwyższające kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej, a także pomocy zakupu podręczników weszło w życie 1 października 2012 r. Zdecydowanie za późno, by skorzystali z tej zmiany uczniowie. Rok szkolny był już w toku i podręczniki zostały zakupione wcześniej”.

Otrzymane dotacje przeznaczone zostały na:

- 1. zwrot producentom rolnym części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystywanego do produkcji rolnej oraz pokrycie poniesionych kosztów postępowania, w wysokości 2% kwoty wypłaconej producentom (rozdział 01095 § 2010 – kwota 446.063,63 zł).**

Kontroli poddano dowody księgowe oraz 16. wniosków wraz z dokumentacją rozliczeniową za I i II półrocze 2012 r., na kwotę łączną 283.474,99 zł (tj. 65 % ogólnej kwoty wypłaconej producentom rolnym), a także sprawozdawczość rzeczowo-finansową z realizacji zadania.

Ustalono, że wnioski złożone przez producentów rolnych były kompletne i zawierały wszystkie niezbędne informacje określone w art. 6 ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

Niemniej jednak, w jednym **przypadku** stwierdzono, że **zwrotu podatku akcyzowego na kwotę 7.812,19 zł dokonano osobie fizycznej** (Pani Zofii T. na podstawie decyzji

nr RM.3121.1.73.2012) **bez dokumentów (faktur), które potwierdzałyby zakup przez w/wymienioną oleju napędowego.** Do rozliczenia podatku przyjęto faktury na zakup paliwa, którego nabywcą była osoba trzecia (tj. ani wnioskodawca, ani też współposiadacz gruntów. W/w wydatek uznaje się za nieuzasadniony, a **nienależnie wypłacona producentowi rolnemu kwota 7.812,19 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości.**

Wójt Gminy Pani Magdalena Kołodziejczak wyjaśniła, że „na skutek omyłki zwrot podatku akcyzowego decyzją nr (...) został przyznany Pani Zofii T. prowadzącej gospodarstwo rolne w Radunicy przy ul. Podmiejskiej 2 na podstawie faktur wystawionych na córkę Panią Luizę Kajrys, również prowadzącą gospodarstwo w Radunicy przy ul. Podmiejskiej 2. Mimo wspólnej siedziby gospodarstwa rolnego obie panie dysponują inną powierzchnią użytków rolnych i oddzielnie dokonują zakupu oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej. Z uwagi na fakt, że obie Panie w tym samym dniu złożyły w Urzędzie Gminy wnioski o zwrot podatku akcyzowego (...) i że miało to miejsce pod koniec okresu wyznaczonego do składania wniosków, kiedy są one składane przez zdecydowaną większość producentów rolnych, co powoduje kumulację obowiązków nie zostało to wychwycone na tym etapie. Stanowisko wyznaczone do przyjmowania wniosku (...) jest jednoosobowe, a ze względu na występującą zawsze w okresie 27-28 lutego i 29 lutego duża kolejkę i w związku z tym duże zniecierpliwienie petentów czas na przyjęcie wniosku jest ograniczony. Różnica w imieniu i nazwisku nabywcy mogła zostać przeoczona z powodu znacznego podobieństwa w nazwie gospodarstwa (...)”.

Kwoty zwrotu podatku oraz limitów rocznych ustalono prawidłowo, w sposób określony w art. 4 ust. 1 i 2 w/w ustawy, przy zastosowaniu stawki zwrotu podatku ustalonej na 2012 r. w kwocie 0,95 zł za 1 litr. Kwota dotacji została ustalona również prawidłowo, a poszczególne parametry niezbędne do jej rozliczenia weryfikowane były w programie informatycznym Radix POGRUN 3.02, m. innymi liczbą litrów paliwa oraz powierzchnia użytków rolnych.

Zobowiązania wobec producentów rolnych na łączną kwotę 437.335,91 zł uregulowano w formie gotówkowej i bezgotówkowej w dniach: od 27 kwietnia do 8 maja 2012 r. na kwotę 237.960,52 zł i od 29 października do 12 listopada 2012 r. na kwotę 199.375,39 zł. Wypłaty w maju i listopadzie (łączna kwota 2.482,91 zł) dotyczyły kilku producentów, którzy wnioskowali o zwrot podatku w formie gotówkowej, a nie zgłosili się do kasy Urzędu Gminy w wyznaczonych terminach.

Na pokrycie poniesionych kosztów postępowania w sprawie zwrotu części podatku akcyzowego Gmina przeznaczyła z otrzymanej dotacji 8.727,72 zł, co stanowiło 2% łącznej kwoty wypłaconej producentom rolnym i było zgodne z obowiązującymi przepisami. Środki te przeznaczono na wynagrodzenie dla pracowników, uregulowanie zobowiązań publiczno-prawnych oraz zakupy m.in. materiałów i usług pocztowych.

Dane wykazane w rocznym rozliczeniu dotacji oraz w sprawozdaniu Rb-50 były zgodne z ewidencją księgową konta 130-2-01095 podzielonego na paragrafy prawidłowo zastosowanej klasyfikacji budżetowej.

Dotacja została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem.

2. dofinansowanie zadań w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (rozdział 85295 § 2030 – kwota 160.000 zł).

W ramach programu, realizowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciepłowie na podstawie Porozumienia zawartego z Wojewodą Pomorskim, pomoc przyznano dla 768 osób w formie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności, w tym zasiłki celowe wypłacono 632. osobom.

Ogólna wartość nakładów finansowych poniesionych na wykonanie zadania wyniosła 290.408,16 zł, w tym środki własne Gminy stanowiły 44,91%, zatem zachowany został montaż finansowy zadania, określony w w/w Porozumieniu.

Ustalono, że w trakcie roku **GOPS nie prowadził wyodrębnionej ewidencji księgowej wydatków dokonywanych z dotacji**. Wszystkie wydatki dotyczące realizowanego zadania księgowane były na jednym koncie 130-85295-3110-01 – pozostała działalność – dożywianie. Wyodrębnioną ewidencję środków pochodzących z dotacji prowadzono na koncie kosztowym 409-85295-3110-01 – pozostałe koszty rodzajowe – dożywianie – dotacja, dokonując na tym koncie zapisów, które odnosiły się do poszczególnych dokumentów księgowych i finansowych. Notą PK nr 220, pod datą 31 grudnia 2012 r. dokonano przeksięgowania kosztów miesięcznych 12. sumami zbiorczymi na konto 130-85295-3119-02 – dotacja. Obowiązek prowadzenia wyodrębnionej ewidencji wydatków dokonywanych z dotacji wynikał z zapisu § 8 Porozumienia zawartego z Wojewodą Pomorskim w dniu 20 stycznia 2012 r.

Usługi świadczone w postaci przygotowania i wydawania posiłków obiadowych w stołówkach wykonywały łącznie 43. placówki, w tym 15. znajdujących się na terenie Gminy. Zgodnie z warunkami programu rządowego, dożywianiem objęte były również dzieci i młodzież zamieszkała na terenie Gminy Pruszcz Gdański, ale uczęszczająca do szkół z poza rejonu. Z w/w podmiotami zawarto stosowne umowy. Koszt 1. posiłku ustalono na kwotę 2,60 zł.

Prawidłowość wykorzystania dotacji zbadano również na podstawie dokumentów finansowych i ewidencji księgowej za m-c luty 2012 r., opiewających na kwotę łączną 21.991,76 zł., tj. (8% wartości zadania). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

3. zakup podręczników dla uczniów – w ramach rządowego programu pomocy uczniom w 2012 r. – „Wyprawka szkolna” (rozdział 85415 § 2030 - kwota 26.150 zł.)

Zadanie realizował Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim oraz 8. placówek szkolnych znajdujących się na terenie Gminy, które prowadziły ewidencję księgową wydatków, dotyczących realizacji programu (kontrolą objęto wszystkie placówki i 100% dokumentacji):

- 1) Zespół Szkół w Straszynie – 5.220 zł;
- 2) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borkowie – 1.830 zł;
- 3) Zespół Szkół w Łęgowie – 5.100 zł;
- 4) Publiczne Gimnazjum w Przejazdowie – 650 zł;
- 5) Szkoła Podstawowa w Wiślinie – 3.720 zł;

- 6) Zespół Szkół w Rotmance – 4.080 zł;
- 7) Szkoła Podstawowa w Wiślince – 3.540 zł;
- 8) Szkoła Podstawowa w Wojanowie – 2.010 zł.

Razem: 26.150 zł.

Na podstawie dokumentów źródłowych ustalono, że pomoc finansowa udzielona była do wysokości limitów, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników. Do wniosków załączono wymagane dokumenty, w tym dla dzieci niepełnosprawnych orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, a wypłaty dokonywano na podstawie list uczniów i oryginalnych faktur VAT, paragonów fiskalnych lub rachunków uproszczonych potwierdzających zakup podręczników. W kilku przypadkach podstawą wypłaty były również oświadczenia rodziców uczniów z adnotacją, że wydatki poniesione na zakup podręczników rozliczono tylko w ramach programu „Wyprawka szkolna 2012 r”.

Niemniej jednak, w trakcie kontroli stwierdzono również, że:

1. **wydatki** dotyczące zwrotu kosztów poniesionych na zakup podręczników szkolnych zostały **we wszystkich placówkach szkolnych błędnie zaklasyfikowane do § 3240** – stypendia dla uczniów, w/być zaklasyfikowane do § 3260 – inne formy pomocy dla uczniów;
2. we wszystkich placówkach część przyjmowanych faktur lub paragonów fiskalnych w nazwie towaru zawierała słowo: podręczniki. Powyższe uniemożliwiło identyfikację, czy zakupione książki dotyczyły osób objętych badaniem programem rządowym;
3. **w 1. przypadku w dokumentacji rodzica brak było orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego** (dotyczyło Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Borkowie). Z informacji uzyskanej od Dyrektora w/w placówki wynikało, że dziecko objęte dofinansowaniem było niepełnosprawne, dlatego dokumentacja została uzupełniona w trakcie kontroli o przedmiotowe orzeczenie wydane przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności z siedzibą w Pruszczu Gdańskim z dnia 4 września 2012 r.;
4. **w 1. przypadku wypłacono rodzicom ucznia kl. IV kwotę w wysokości limitu ustawowego, tj. 210 zł, nie zaś kwotę wynikającą z faktycznie poniesionych wydatków na zakup podręczników w wysokości 201,90 zł** (dotyczyło Zespołu Szkół w Łęgowie). **Kwota 8,10 zł stanowi wydatek nieuzasadniony, a dotacja w powyższej kwocie została pobrana w nadmiernej wysokości;**
5. **w 10. przypadkach wypłacono dofinansowanie na kwotę łączną 1.860 zł bez dokumentów stanowiących, zgodnie z obowiązującymi przepisami, podstawę dokonania wydatku, tj. faktury, rachunku lub oświadczenia wnioskodawców, i tak:**
  - w Zespole Szkół w Łęgowie rodzicowi dziecka z kl. I wypłacono kwotę 180 zł na podstawie faktury dotyczącej zakupu podręczników do kl. II-giej. **Zatem w/w kwota stanowi wydatek nieuzasadniony, a dotacja w kwocie 180 zł została pobrana w nadmiernej wysokości;**
  - w Zespole Szkół w Rotmance (łącznie wydatki nieudokumentowane wyniosły 390 zł), w tym:

- w dokumentacji dotyczącej uczennicy kl. III (wydatek na kwotę 180 zł) znajdowała się f-ra na zakup podręczników do kl. I Gim i V SP. Zatem **w/w kwota stanowi wydatek nieuzasadniony, a dotacja w powyższej kwocie została pobrana w nadmiernej wysokości;**
- w dokumentacji dotyczącej uczennicy kl. IV (wydatek na kwotę 210 zł) znajdowała się informacja złożona przez Główną Księgową placówki Panią Annę Eggert, że dla w/w uczennicy podręczniki zakupiło „Stowarzyszenie Karol”. F-ry potwierdzającej w/w zakup do kontroli nie przedłożono. Pedagog szkolny Pani Sławomira Taratuta w dniu 10 czerwca 2013 r. oświadczyła: „*że uczniowie (...) kl. III i IV zakupili podręczniki szkolne na rok szkolny 2012/2013 co zostało sprawdzone przez wychowawców ich klas oraz pedagoga szkolnego*”. Ponieważ zgodnie z zapisami § 7 pkt. 3 w/w Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2012r., zwrotu kosztów zakupu podręczników dyrektor szkoły dokonuje po przedłożeniu dowodu zakupu, którym na podstawie § pkt 5 i 7 mogą być jedynie: faktura, rachunek paragon lub oświadczenie rodzica, w/w **wydatek na kwotę 210,00 zł stanowi wydatek nieuzasadniony, a dotacja w powyższej kwocie została pobrana w nadmiernej wysokości.**
- w SP w Wiślince w 7. przypadkach, (łącznie wydatki nieudokumentowane wyniosły 1.290 zł), w tym:
  - w dokumentacji dotyczącej 4. osób (kwota łączna 720 zł) znajdowało się oświadczenie pedagoga szkolnego Pani Jadwigi Dawidowskiej, o treści: „*podręczniki szkolne zostały zakupione przez wychowawcę, faktura znajduje się u nauczyciela*”. F-ry potwierdzającej w/w zakup do kontroli nie przedłożono. Na potrzeby kontroli, w dniu 10 czerwca 2013 r. w/wymieniona oświadczyła, że: „*zostały zakupione podręczniki dla uczniów (...) kl. I cena kompletu 180 zł. Faktura na w.w zakup została zagubiona*”.
  - dokumentację dotyczącą 3. pozostałych osób (kwota łączna 570 zł) uzupełniono informacją złożoną w dniu 10 czerwca 2013 r. o treści: „*szkoła potwierdza zakup podręczników dla uczniów Oliwia B, Milena G. oraz Natalia G.*”, podpisaną przez Dyrektora Szkoły Panią Barbarę Bałucińską i Panią Jadwigę Dawidowską.

Ponieważ zgodnie z zapisami § 7 pkt. 3 w/w Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2012r., zwrotu kosztów zakupu podręczników dyrektor szkoły dokonuje po przedłożeniu dowodu zakupu, którym na podstawie § pkt 5 i 7 mogą być jedynie: faktura, rachunek paragon lub oświadczenie rodzica, w/w **wydatki na kwotę łączną 1.290,00 zł stanowią wydatki nieuzasadnione, a dotacja w powyższej kwocie została pobrana w nadmiernej wysokości.**

6. **we wszystkich placówkach, które dokonywały zakupów dla grupy uczniów sposób udokumentowania wydatków, był niezgodny z zapisem § 7 ust. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 201 r. w sprawie szczególnych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników (Dz. U. z 2012 r., poz. 706), a mianowicie podmioty dokonujące zakupu nie wystawiły potwierdzeń zakupu, sporządzonych na podstawie otrzymanych od sprzedających faktur VAT, które zgodnie**

z w/w dyspozycją prawną, winny zawierać następujące informacje: imię i nazwisko ucznia, klasę do której będzie uczęszczał, wykaz podręczników i kwotę zakupu (dotyczyło Szkoły Podstawowej w Wiślinie, Zespołu Szkół w Rotmance oraz Szkoły Podstawowej w Wiślince);

7. ponadto, przy realizacji zakupach dla grupy uczniów stwierdzono, że wydatków dokonano bez posiadania faktur, a mianowicie:
  - w SP w Wiślinie w 8. przypadkach podstawą dokonania wydatku było potwierdzenie przelewu środków pieniężnych, ale bez określenia przedmiotu/tytułu dokonanej zapłaty wystawione na 2. przedstawicielki Rady Rodziców, na rachunek Wydawnictwa Szkolnego i Pedagogicznego Sp. z o.o. z Warszawy.
  - w SP w Wiślince f-rę zakupu podręczników zagubiono (opis sprawy w pkt 5 ustaleń).
8. **w 1. przypadku w dokumentacji znajdowała się tylko faktura zakupu podręczników do kl. II na nazwisko Ewa K., brak było wniosku osoby uprawnionej wraz z niezbędnymi załącznikami.** (dotyczyło ZS w Straszynie). Dyrektor Szkoły Pani Lubica Ząbkiewicz wyjaśniła, że: *„powodem braku wniosku jest zamieszanie, które wyniknęło na początku roku szkolnego 2012/2013. Jedna z matek w wyniku eskalującego konfliktu na osi rodzice uczniów – szkoła zdecydowała po kilku dniach uczęszczania syna do szkoły w nowym roku o zabraniu dziecka z placówki. W wyniku emocjonujących rozmów i atmosfery pełnej napięcia zabierając dokumenty szkolne syna równocześnie zabrała w/w wniosek. Jego brak został zauważony dopiero podczas szczegółowej kontroli”*. Zgodnie z zapisami § 3 rozporządzenia (...) wniosek składa się do dyrektora szkoły, do której będzie uczęszczał uczeń w roku szkolnym 2012/2013, w terminie ustalonym przez wójta gminy właściwego dla siedziby szkoły. Jak wynika ze złożonego wyjaśnienia, w roku szkolnym, na który była udzielona pomoc z budżetu państwa, dziecko wnioskodawcy nie było uczniem Zespołu Szkół w Straszynie, zatem **wydatek na kwotę 180 zł był wydatkiem nieuzasadnionym, a dotacja w powyższej kwocie została pobrana w nadmiernej wysokości.**

Reasumując, sposób udokumentowania wydatków dokonywanych przy realizacji programu rządowego „Wyprawka szkolna” w w/w placówkach szkolnych będących jednostkami organizacyjnymi Gminy Pruszcz Gdański świadczy o **naruszeniu zasady** polegającej na **rzetelnym dokumentowaniu** wydatków dokonywanych z dotacji finansowanych z budżetu państwa. W wyniku powyższych ustaleń dotacja w kwocie łącznej 2.048,10 zł została pobrana w nadmiernej wysokości.

4. dofinansowanie pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym (rozdział 85415 § 2030– kwota 32.503 zł) w formie stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych.

Jak wynikało z ewidencji księgowej konta 130-2-85415-3240 – pomoc materialna dla uczniów oraz sprawozdania rzeczowo-finansowego z realizacji zadania, Gmina wypłaciła 201. stypendiów i 1. zasiłek szkolny na kwotę łączną 44.549,42 zł dla dzieci w 8. szkołach podstawowych i gimnazjalnych znajdujących się na terenie Gminy oraz dla młodzieży ponadgimnazjalnej uczęszczającej do placówek spoza rejonu.

Udział środków własnych, które Gmina przeznaczyła na realizację zadania wyniósł 27% (kwota 12.046,42 zł), zatem zachowany został montaż finansowy wynikający z zapisów art. 128 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

Stwierdzono, że w ewidencji księgowej roku 2012 r. znajdował się zapis dotyczący wypłaty w dniu 10 stycznia 2012 r. **2. zasilków szkolnych** na kwotę łączną **1.365 zł** (lista 05/A/2011). W/w **wydatek nie** został przyjęty do rozliczenia zadania na 2012 r., ani też **wykazany w sprawozdaniach z wykonania dotacji** złożonych do Kuratorium Oświaty w Gdańsku zarówno za 2011, jaki i 2012 r.

Podinspektor Pani Anna Klonkowska odpowiedziała: „w sprawozdaniu za 2012 rok Gminy Pruszcz Gdański z wykonania dotacji (...) omyłkowo nie ujęto wypłaty dwóch zasilków szkolnych na łączną kwotę 1.365 zł”.

Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Pruszcz Gdański, uchwalony w dniu 25 lutego 2005 r. (z późn.zm.) przez Radę Gminy, zawierał wymagane elementy określone w art. 90 f ustawy o systemie oświaty. Ponadto, w § 15 pkt 3 Regulaminu zapisano, że pomoc materialna w formach, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 2-3 może być realizowana także poprzez zwrot uprzednio zaakceptowanych wydatków, po przedstawieniu odpowiednich rachunków potwierdzających poniesione wydatki.

Badaniu poddano dokumentację źródłową dotyczącą wydatków na kwotę łączną 13.130,90 zł (29% wydatków) obejmującą: 67 wniosków składanych przez świadczeniobiorców wraz z decyzjami Wójta Gminy Pruszcz Gdański, fakturami i rachunkami uproszczonymi oraz listy wypłat.

Stwierdzono, że w roku szkolnym 2011/2012 decyzje wydawane były w październiku 2011 r. na okres od września do listopada, w związku z tym, że otrzymana dotacja dotyczyła danego roku budżetowego, następnie decyzjami wydanymi w kwietniu 2012 r., pomoc przyznawano na okres od kwietnia do maja 2012 r. (wysokość udzielanej pomocy uzależniono od dochodu osiąganego na osobę w rodzinie). W roku szkolnym 2012/2013 decyzje wydawane były w listopadzie 2012 r. na okres od września do października 2012 r. (wysokość udzielanej pomocy uzależniono również od dochodu osiąganego na osobę w rodzinie).

Przyznane i wypłacone stypendia były zgodne z limitem kwoty, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (z późn. zm.) oraz art. 90d ust. 9 ustawy o systemie oświaty. Niemniej jednak stwierdzono, że w **12. przypadkach stypendium przyznano w kwocie o 8,80 zł wyższej niż należna**, a mianowicie w decyzjach dotyczących stypendium przyznanego na okres września i października 2012 r. kwotę miesięczną stypendium określono w wysokości 190,80 zł. Zgodnie z w/w podstawą prawną wysokość stypendium nie mogła przekroczyć 200% z kwoty 91 zł, tj. 182 zł miesięcznie.

Podinspektor Anna Klonkowska wyjaśniła: „wydano decyzje na sumę powyżej progu ustawowego (...) z uwagi na błędnie dokonany zapis w decyzji administracyjnej dotyczący okresu udzielania dotacji. W decyzji wpisano okres wrzesień i październik, a powinno być listopad i grudzień”.

W pkt 1 wszystkich decyzji określono, że stypendium szkolne przyznaje się w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych (...), pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w szczególności zakupu podręczników i innych pomocy naukowych oraz pokrycie kosztów związanych z pobieraniem nauki. W pkt 2 decyzji określono, że wypłata stypendium nastąpi jednorazowo dla osób, które złożą faktury dokumentujące wydatki, na które przyznano stypendium.

Stypendia wypłacono w miesiącach maj-czerwiec oraz październik i grudzień 2012 r. na podstawie list wypłat, w formie refundacji wydatków poniesionych przez ucznia (jego rodzica lub opiekuna) na cele edukacyjne.

We wnioskach rodzice lub opiekunowie uczniów zgłaszali, że pożądana przez nich forma świadczenia pomocy materialnej inna niż pieniężna, to pomoc rzeczowa o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakup podręczników, pomocy naukowych oraz odzieży sportowej lub całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych.

Podinspektor Pani Anna Klonkowska wyjaśniła, że: „*Gmina Pruszcz Gdański realizuje przyznawanie stypendiów szkolnych poprzez zwrot zaakceptowanych wydatków po przedstawieniu odpowiednich rachunków potwierdzających poniesione wydatki z uwagi na fakt, że ta forma pomocy jest formą stwarzającą największe korzyści dla wnioskodawców, którzy mogą dokonać zakupów szkolnych lub pokryć wydatki dodatkowych zajęć pozaszkolnych wg. własnych potrzeb. Ponadto, stosując tę formę pomocy materialnej, wnioskodawca może korzystać z usług związanych z procesem edukacyjnym np. dostarczenia usługi internetu i przedłożyć koszty jego utrzymania do zwrotu*”.

Na podstawie dokumentów źródłowych stwierdzono, że podstawą wypłat stypendiów szkolnych w 2012 r., dotyczących zarówno roku szkolnego 2011/2012, jak i 2012/2013 były oryginalne faktury VAT lub rachunki uproszczone potwierdzające wydatki poniesione na cele edukacyjne. W zdecydowanej większości przypadków środki pieniężne wydatkowane zostały na zakup: odzieży i obuwia sportowego oraz podręczników szkolnych. W pozostałych przypadkach, m. innymi na wycieczki szkolne, zakup biletów miesięcznych, kurs języka angielskiego oraz dostęp do internetu.

W trakcie kontroli ustalono, że w 2012 r. **15. uczniów nie wykorzystało przyznanego decyzjami stypendium, natomiast 29. uczniów nie wykorzystało go w pełnej wysokości** (kwoty niepobrane wynosiły w 17. przypadkach od 100 zł do 254,80 zł). Łączna kwota przyznanych, a nie wykorzystanych stypendiów wyniosła 3.886,60 zł. Przyczyną niewypłacenia stypendium w przyznanej wysokości było nieprzedłożenie rachunków, potwierdzających poniesienie wydatków na cele edukacyjne. **Powyższe wskazuje, że przyjęta przez Gminę forma udzielania stypendiów, polegająca na refundacji poniesionych wcześniej przez rodziców lub opiekunów wydatków, może ograniczyć możliwość wykorzystania w pełni przyznanej pomocy.**

ZALECENIA I WNIOSKI

Mając na uwadze powyższą ocenę i uwagi wnoszę o:

- dokonanie zwrotu:
  - kwoty **2.048,10 zł.** z tytułu pobrania w nadmiernej wysokości dotacji celowej na zakup podręczników dla uczniów – w ramach rządowego programu pomocy uczniom w 2012 r. – „Wyprawka szkolna”,
  - **kwoty 7.812,19 zł.** z tytułu pobrania w nadmiernej wysokości dotacji celowej na wypłatę części podatku akcyzowego zawartego w cenie paliwa rolniczego.

Zwrotu należy dokonać w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia na rachunek dochodów PUW nr 96 1010 1140 0067 2522 3100 0000;

- prowadzenie ewidencji analitycznej konta 221 w szczególności obowiązującej klasyfikacji budżetowej,
- niezwłoczne wystawienie decyzji w sprawie zwrotu przez dłużników alimentacyjnych należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego za okres zasiłkowy 2011/2012, 38 dłużnikom, do których wysłano wezwanie do zapłaty,
- podjęcie działań mających na celu skrócenie terminu wystawiania decyzji dłużnikom alimentacyjnym oraz tytułów wykonawczych,
- od 2014r. prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej wydatków dokonywanych z dotacji celowej przeznaczonej na współfinansowanie programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- zwiększenie nadzoru nad szkołami realizującymi zadania w ramach programu rządowego „Wyprawka Szkolna” w celu wyeliminowania nieprawidłowości przy wydatkowaniu środków z dotacji z budżetu państwa,

Informując o powyższym, uprzejmie proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz nieprawidłowości.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Pomorskiego, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

WOJEWODA POMORSKI
Ryszard Stachurski